جایگاه علمی نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام(ISC)ـ نجمه باقریان
فصلنامه تخصّصی مطالعات قرآن و حدیث **سفینه**
سال دوازدهم، شماره ۴۵ «ویژه حدیث»، زمستان ۱۳۹۳، ص ۱۸۲ـ ۱۹۱

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

جایگاه علمی نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام(ISC)[1]

نجمه باقریان *

چکیده: هدف پژوهش حاضر بررسی جایگاه علمی نشریه سفینه بر اساس شاخص‌های ارزیابی نشریات در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام می‌باشد. تعداد مقالات، پرتولیدترین سال‌ها، موسسات و پژوهشگران فعال، شاخص آنی، ضریب تاثیر، استنادهای تجمعی نشریه سفینه در سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ بر اساس داده‌های موجود در نمایه استنادی علوم ایران و پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات، مورد مطالعه علم سنجی قرار گرفته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد، سال ۱۳۹۰ با ۴۱ مقاله پرتولیدترین سال، حوزه علمیه با ۴۳ مقاله پرتولیدترین سازمان، محمد بیابانی اسکویی با ۲۱ اثر فعال‌ترین پژوهشگر در نشریه سفینه می‌باشند. بالاترین میزان استنادهای تجمعی مربوط به سال ۱۳۸۷ (۶ استناد) و بالاترین میزان شاخص آنی (۰/۰۶۹) مربوط به سال ۱۳۸۵ بوده و ضریب تاثیر نشریه سفینه در سالهای مورد بررسی صفر می‌باشد.

کلیدواژه‌ها: پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، نشریه سفینه، تولید علم، علم سنجی

1. Islamic World Science Citation Center(ISC)

*. کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی Nj_bagherian@yahoo.com

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

مقدمه

تولید علم در وهله نخست در مقاله علمی تجلی می‌یابد و ترویج آن از طریق نشریه علمی انجام می‌پذیرد. نشریات علمی نخستین منابعی هستند که پیشرفت‌های علمی را منعکس می‌سازند. (طالبی،۱۳۷۸) انتشار نشریات علمی موجب تولید دانش و معرفت علمی می‌شود. لازمه تداوم این کارکرد، ارزیابی و سنجش عملکرد نشریات است. (سجادی و همکاران،۱۳۸۹) تا چند سال اخیر نمایه سازی استنادی نشریات علمی تنها در موسسه تامسون رویترز (آی. اس. آی)[1] انجام می‌گرفت، سپس پایگاه اسکاپوس[2] نیز نسبت به نمایه سازی استنادی نشریات اقدام کرد. در ایران اعتبارسنجی و اعتباربخشی نشریات علمی توسط کمیسیون نشریات معتبر در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام می‌گیرد و این روند همچنان ادامه دارد. برای رفع محدودیت‌های پایگاه موسسه تامسون رویترز به ویژه سوگیری نسبت به زبان انگلیسی، با تلاش دکتر جعفر مهراد رئیس مرکز منطقه‌ای اطلاع رسانی علوم و فنآوری شیراز اقدامات اجرایی برای راه اندازی یک مرکز نمایه سازی استنادی برای جهان اسلام آغاز گردید. در نهایت در اوایل سال ۱۳۸۷ با به ثمر رسیدن تلاش‌های انجام شده، اساسنامه پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (آی. اس. سی) به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده و این پایگاه رسماً به عنوان یک پژوهشگاه تاسیس شد. پایگاه استنادی علوم جهان اسلام یک نظام استنادی است که در صدد تجزیه و تحلیل نشریات علمی کشورهای اسلامی بر اساس معیارهای معتبر علم سنجی می‌باشد. یکی از وظایف مهم این پایگاه، تحلیل استنادی و رتبه‌بندی نشریات علمی کشورهای اسلامی است که نه تنها سبب اعتبار بخشیدن کیفی به آنها می‌شود بلکه موجب می‌شود تا تولید علم در ایران و کشورهای اسلامی به رویت جهانیان برسد. (صمدی، محمد اسماعیل،

1. Thomson Reuters(ISI)
2. SCOPUS

۱۳۸۸) این پایگاه در بخش فارسی با استفاده از اطلاعات جمع‌آوری شده از نشریات معتبر فارسی، به تحلیل محتوا، ارزیابی نشریات و رتبه‌بندی موسسات علمی و نویسندگان در سطح ملی می‌پردازد.

در سال ۱۳۸۲ انتشار فصلنامه تخصصی مطالعات قرآن و حدیث با نام «سفینه » آغاز گردید. مجله مذکور با صاحب امتیازی «موسسه فرهنگی نبأ مبین» و درجه «علمی– ترویجی» در گروه نشریات علوم انسانی منتشر می‌شود. با توجه به مطالب پیش گفته، با اجرای پژوهش حاضر تلاش داریم تا از طریق مطالعات استنادی، وضعیت علمی نشریه سفینه را بررسی نموده و با انعکاس نتایج پژوهش زمینه‌هایی را برای نشریه مذکور ایجاد نماییم تا با شناخت وضعیت خود در مقایسه با نشریات هم حوزه، نسبت به ارتقاء سطح علمی خود اقدام نماید.

روش‌شناسی پژوهش

جامعه آماری پژوهش حاضر مقالات نمایه شده نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ می‌باشد. داده‌های مورد بررسی در بهمن ماه ۱۳۹۳ از بخش «نمایه استنادی علوم ایران» و «گزارش‌های استنادی نشریات[1]» پایگاه مذکور استخراج و مورد تحلیل قرار گرفتند.

سوالات پژوهش

۱. روند تولید مقالات در نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ چگونه است؟

۲. وضعیت استناد به نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ چگونه است؟

۳. پرتولیدترین و فعال‌ترین پژوهشگران نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ چه کسانی بوده‌اند؟

۴. پرتولیدترین و فعال‌ترین سازمان‌ها در نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲

1. Persian Journal Citation Report (PJCR)

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

کدامند؟

۵. وضعیت ضریب تاثیر نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ چگونه است؟

۶. وضعیت شاخص آنی نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲ چگونه است؟

تعاریف عملیاتی متغیرها

استنادهای تجمعی: تعداد دفعاتی که نشان می‌دهد، نشریه توسط سایر نشریات، در سال مورد بررسی در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، مورد استناد واقع شده است.

تعداد مقالات: عبارت است از تعداد مقاله‌های منتشر شده یک نشریه در یک سال خاص.

ضریب تاثیر[1]: عبارت است از نسبت تعداد استنادهای تعلق گرفته به مجله در دو سال قبل، به تعداد مقالات دو سال گذشته آن نشریه، در یک سال مشخص.

شاخص آنی[2]: عبارت است از نسبت تعداد استنادهای تعلق گرفته به یک نشریه، به تعداد مقالات آن نشریه در سال مورد بررسی. (مهراد، مقصودی،۱۳۸۳)

یافته‌های پژوهش

۱. روند تولید مقالات در نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲:

داده‌های مندرج در جدول۱، نشان می‌دهد، بیشترین تعداد مقالات مربوط به سال۱۳۹۰ با ۴۱ مقاله (۱۲/۶۹درصد) و کم‌ترین تعداد مقاله (۳/۴۱ درصد) مربوط به سال ۱۳۸۲ می‌باشد. پایین بودن تعداد مقالات برخی سال‌ها به علت کامل نبودن دوره کامل مربوط به آن سال است که مقالات برخی شماره‌ها هنوز در پایگاه نمایه نشده‌اند.

1. Impact Factor
2. Immediacy index

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

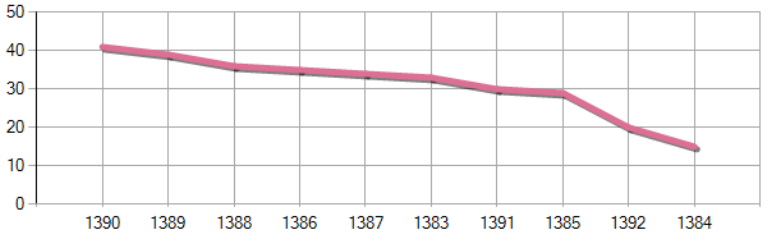
جایگاه علمی‌نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام(ISC)

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

جدول۱. توزیع فراوانی تولید مقاله طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲

ردیف	سال انتشار	فراوانی	درصد
۱	۱۳۹۰	۴۱	۱۲/۶۹
۲	۱۳۸۹	۳۹	۱۲/۰۷
۳	۱۳۸۸	۳۶	۱۱/۱۵
۴	۱۳۸۶	۳۵	۱۰/۸۴
۵	۱۳۸۷	۳۴	۱۰/۵۳
۶	۱۳۸۳	۳۳	۱۰/۲۲
۷	۱۳۹۱	۳۰	۹/۲۹
۸	۱۳۸۵	۲۹	۸/۹۸
۹	۱۳۹۲	۲۰	۶/۱۹
۱۰	۱۳۸۴	۱۵	۴/۶۴
۱۱	۱۳۸۲	۱۱	۳/۴۱

نمودار شماره۱. روند تولید مقالات نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۹۲

۲. وضعیت استناد به نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲:

داده‌های مستخرج از پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات مندرج در جدول۲، حاکی از پایین بودن میزان استناد به مقالات نشریه سفینه طی بازه زمانی مورد مطالعه می‌باشد.

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

مقالات منتشر شده در سال ۱۳۸۷ با دریافت ۶ استناد نسبت به مقالات منتشر شده در سایر سالها بیشتر مورد استفاده و ارجاع قرار گرفته‌اند.

جدول۲. توزیع فراوانی استنادهای تجمعی طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۹۰

ردیف	سال	فراوانی استنادهای تجمعی
۱	۱۳۸۳	۰
۲	۱۳۸۴	۰
۳	۱۳۸۵	۲
۴	۱۳۸۶	۱
۵	۱۳۸۷	۶
۶	۱۳۸۸	۴
۷	۱۳۸۹	۰
۸	۱۳۹۰	۲

۳. پرتولیدترین و فعال‌ترین پژوهشگران نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲:

از مجموع ۲۳۱ پژوهشگر مشارکت کننده در تولید مقالات نشریه سفینه، ده پژوهشگر دارای بالاترین آمار مقالات، در جدول۳ معرفی شده‌اند. ۱۸۶ پژوهشگر (۸۰/۵۲ درصد) مرد و ۴۵ نفر (۱۹/۴۸ درصد) نیز زن می‌باشند. ۱۷۷ پژوهشگر تنها یک مقاله در نشریه سفینه داشته و ۲۸ پژوهشگر نیز دارای دو مقاله می‌باشند. پژوهشگران دارای ۳ مقاله ۸ نفر بوده و ۶ فرد نیز دارای ۴ مقاله می‌باشند. محمد بیابانی اسکویی با ۲۱ مقاله بالاترین آمار مقالات منتشر شده در مجله سفینه را به خود اختصاص داده است.

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

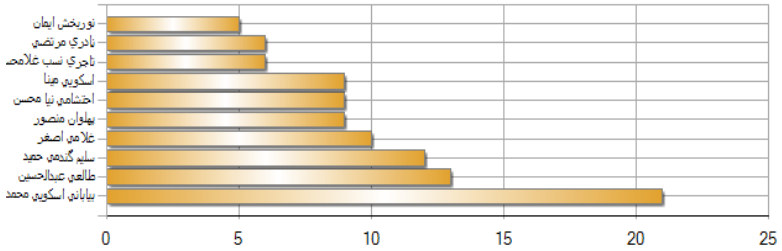
جایگاه علمی‌نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام(ISC)

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

جدول۳. پرتولیدترین پژوهشگران نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲

ردیف	پدیدآور	فراوانی	درصد
۱	محمد بیابانی اسکویی	۲۱	۶/۵
۲	عبدالحسین طالعی	۱۳	۴/۰۲
۳	حمید سلیم گندمی	۱۲	۳/۷۲
۴	اصغر غلامی	۱۰	۳/۱
۵	منصور پهلوان	۹	۲/۷۹
۶	محسن احتشامی‌نیا	۹	۲/۷۹
۷	مینا اسکویی	۹	۲/۷۹
۸	غلامحسین تاجری نسب	۶	۱/۸۶
۹	مرتضی نادری	۶	۱/۸۶
۱۰	ایمان نوربخش	۵	۱/۵۵

نمودار شماره۲. پژوهشگران دارای بالاترین آمار مقالات

۴. پرتولیدترین و فعال‌ترین سازمان‌ها در نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲:

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

آمار مندرج در نمایه استنادی علوم ایران گویای آن است که طی بازه زمانی مورد مطالعه، ۶۹ سازمان در انتشار مقالات نشریه سفینه مشارکت کرده‌اند.۴۰ سازمان تنها دارای یک مقاله بوده و ۱۲ مرکز نیز دو مقاله در نشریه سفینه داشته‌اند. سازمان‌های دارای سه مقاله سه مورد بوده و دو مرکز نیز دارای ۴ مقاله می‌باشند. دانشگاه قرآن و حدیث نیز تنها مرکزی می‌باشد که دارای ۵ مقاله در سفینه است. ده سازمان دارای بالاترین آمار مقالات نیز در جدول ۴ درج شده‌اند. حوزه علمیه قم با اختصاص ۱۳/۳۱ درصد مقالات نشریه سفینه به خود، به عنوان فعال‌ترین و پرتولیدترین سازمان معرفی شده است.

جدول۴. فعال‌ترین سازمان‌ها در انتشار مقاله طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲

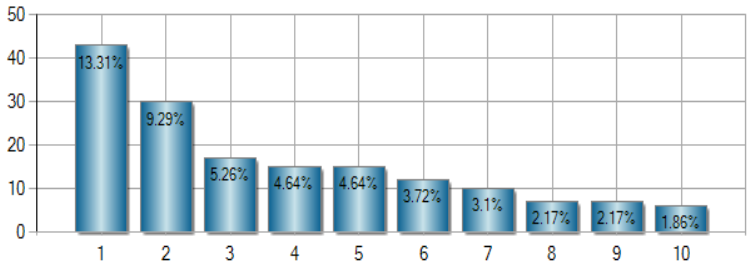
ردیف	سازمان	فراوانی	درصد
۱	حوزه علمیه قم	۴۳	۱۳/۳۱
۲	دانشگاه تهران	۳۰	۹/۲۹
۳	دانشگاه قم	۱۷	۵/۲۶
۴	دانشگاه آزاد اسلامی	۱۵	۴/۶۴
۵	دانشگاه آزاد اسلامی‌واحد تهران مرکزی	۱۵	۴/۶۴
۶	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۱۲	۳/۷۲
۷	حوزه علمیه تهران	۱۰	۳/۱
۸	دانشگاه علامه طباطبایی	۷	۲/۱۷
۹	دانشگاه الزهرا	۷	۲/۱۷
۱۰	دانشگاه تربیت مدرس	۶	۱/۸۶

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

جایگاه علمی‌نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام(ISC)

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

نمودار شماره۳. سازمان‌های دارای بالاترین آمار مقالات در نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۲-۱۳۹۲

۵. ضریب تاثیر نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۹۰:

بررسی داده‌های مربوط به نشریه سفینه در پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی نشان می‌دهد، طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۹۰ ضریب تاثیر نشریه مذکور همواره صفر بوده و تغییری نکرده است.

۶. شاخص آنی نشریه سفینه طی سالهای ۱۳۸۳-۱۳۹۰:

شاخص آنی نشریه سفینه تنها در دو مقطع زمانی بالاتر از صفر بوده و در سایر سالها عدد صفر می‌باشد. بر اساس داده‌های پایگاه گزارش‌های استنادی نشریات فارسی، شاخص آنی نشریه سفینه در سال ۱۳۸۵ عدد ۰/۰۶۹ و در سال ۱۳۸۷ عدد ۰/۰۲۹ را نشان می‌دهد.

نتایج

نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد، در مجموع میزان استناد و ارجاع به مقالات نمایه شده نشریه سفینه در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام پایین بوده و همین امر بر دو شاخص اساسی ضریب تاثیر و نیز شاخص آنی که بر محور میزان استناد استوار می‌باشند، اثر منفی داشته است؛ به گونه‌ای که در بازه زمانی ۱۳۸۳-۱۳۹۰ ضریب تاثیر

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]
[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]

مجله مذکور صفر بوده که گویای پایین بودن میزان استناد به مقالات دو سال قبل نشریه در یک سال خاص می‌باشد. از سویی دیگر نیز در ارتباط با شاخص آنی نیز مشاهده گردید که با تاثیر منفی پایین بودن میزان استناد به مقالات در اولین سال انتشار، تنها در دو مقطع زمانی شاهد شاخص آنی بیشتر از صفر می‌باشیم؛ به عبارت دیگر، بخش عمده‌ای از مقالات نشریه سفینه نتوانسته‌اند در اولین سال انتشار خود مورد استناد و استفاده قرار گیرند. همچنین تحلیل نتایج حاکی از آن است که مردان نسبت به زنان درصد بالاتری (۸۰/۵۲درصد) از مقالات را به خود اختصاص داده‌اند و بخش عمده‌ای از پژوهشگران (۷۶/۶۳ درصد) تنها یک مقاله در سفینه منتشر کرده‌اند. ۵۷/۹۸ درصد سازمان‌ها دارای یک مقاله بوده و حوزه علمیه قم بالاترین آمار مقالات را به خود اختصاص داده است.

منابع

۱. سجادی، نصراله، عیدی، حسین، مهربانی، جواد، عباسی، همایون. تحلیل توصیفی نشریه علمی– پژوهشی حرکت (شماره ۱ تا ۳۴). **مدیریت ورزشی، ش۵ ،۱۳۸۹**، ص ۱۵۳–۱۴۱.

۲. صمدی، لاله، محمد اسماعیل، صدیقه. بررسی معیارهای ارزیابی مجله‌ها در گزارش‌های استنادی نشریات فارسی در پایگاه استنادی علوم کشورهای اسلامی مرکز منطقه‌ای. **پیام کتابخانه، ش۵۶**،۱۳۸۸، ص ۱۴۸–۱۲۹.

۳. طالبی، محمد. سیمای همکاری علمی مراکز تحقیقاتی داخل کشور با هم و با مراکز تحقیقاتی خارج از کشور از دریچه اس. سی. آی. **رهیافت، ش۲۱**،۱۳۷۸، ص۱۱۸ –۱۱۲.

۴. مهراد، جعفر، مقصودی دریه، رویا. گزارش نهایی طرح پژوهشی گزارش‌های استنادی نشریات فارسی. مرداد ۱۳۸۳.

[Downloaded from safinahmagazine.ir on 2026-11-22]

[DOR: 20.1001.1.17350689.1393.12.45.4.0]